

RESTAURAREA UNEI PIANINE CE A APARTINUT DIRIJORULUI ANTONIN CIOLAN

Radu Tunaru

Pianina a fost fabricată în Germania la sfârșitul sec. XIX, începutul sec.XX în atelierele "AUGUST FORSTER, LOBAU i'S.; KGL. HOF.PIANOFORTEFABRIK", fiind un model lansat în serie în anul 1859 (seria 7396). Aceasta a aparținut marelui dirijor român ANTONIN CIOLAN (n. 1 ian. 1883 IAȘI - m. 4 dec. 1970 CLUJ), remarcabil în repertoriul clasic și romantic. A fost profesor și director al Conservatorului "G.ENESCU" din Iași, profesor la Conservatorul "GH.DIMA" din Cluj-Napoca și director al Filarmonicii din același oraș. Animator al vieții muzicale ieșene, dirijorul Antonin Ciolan a folosit pianina la repetițiile corului Societății Ateneul Tătărași și ale Orchestrei simfonice din Iași (1919).

Pianina are o formă paralelipipedică, întâlnită și sub denumirea de pian drept sau pian vertical. Este un tip de pian de mai mici dimensiuni cu cutia de rezonanță plasată în poziție verticală formând corpul propriu zis. În interiorul ei este fixată o placă dreptunghiulară din bronz, pe care sunt întinse într-o ordine specială 211 coarde simple, duble și triple. Claviatura are 85 de clape din care 50 sunt de culoare albă, pentru sunete naturale și 35 sunt de culoare neagră, repartizate sunetelor cu altercații diezi-bemoli. Claviatura este cuplată la un mecanism cu pârgii și ciocănele, iar prin acționarea clapelor acest sistem face ca ciocănele să lovească coardele din interiorul cutiei de rezonanță.

Din punct de vedere artistic, pianina prezintă elemente de stil baroc și neolcasic, înscriindu-se în sfera mobilierului stil. Este ornamentată cu încrustații cu bronz care delimitează părțile componente

ale acesteia. În partea superioară a pianinei există un fronton semicircular ornamentat cu motivul scoicii, încadrat de două volute și rozete. Capacul vertical din partea superioară a mecanismului este casetat. În mijloc este o casetă dreptunghiulară încadrată de alte două casete de formă pătrată pe cele două casete laterale fiind montate două suporturi duble din bronz pentru lumânări, în formă de volute, terminate cu un animal fantastic. În părțile laterale se găsesc două colonete strungite cu baza dublă și cu capiteluri ionice supraetajate cu încă o volută care face trecerea spre capacul orizontal al mecanismului.

Pe capacul claviaturii întâlnim încrustații cu bronz sub formă de medalion, din volute vegetale.

Capacul vertical al mecanismului sub cutia claviaturii este dublu casetat și este ornamentat cu două medalioane cu motive vegetale sub formă de volute încrustate cu bronz.

Sub claviatură, în părțile laterale se găsesc doi baluștri strungiți cu console având motive vegetale și volute sculptate în meplat și fondul matisat cu rol de picioare.

Registrele pianinei sunt delimitate cu profile mulurate și cu chenare încrustate cu bronz.

Starea de conservare a pianinei înainte de restaurare.

La examenul preliminar pianina prezenta depuneri de praf și murdărie aderentă, uzura în timp al lacului de finisare, fisuri,

**Pianina înainte de
restaurare**

fracturi cu pierderi de material lemnos, zgârieturi și o accentuată uzură funcțională. Interiorul pianinei era acoperit cu un strat superficial de fungi microscopici saprofiți (care a fost ușor înlăturat cu ajutorul unei soluții alcoolice cu pentaclorfenolat de sodiu 1%).

Vedere de ansamblu,
înainte de restaurare

Restaurarea piesei

Pianina a fost demontată parțial: capacele verticale, capacul claviaturii, capacul orizontal al mecanismului, frontonul ornamental, picioarele și accesoriile metalice: mânerele și suportii de lumânări.

Elementul ornamental cu caneluri care lipsea a fost executat manual în conformitate cu originalul. Au fost extrase cuiele din corpul pianinei, profilele fiind încleiate cu clei animal. Profilele rupte au fost completate cu lemn de aceeași esență și modelate manual după original, iar porțiunile de profil lipsă au fost executate tot manual cu ajutorul unui cuțit țigănesc și a dălților de sculptură.

S-au făcut completări cu furnir în locurile care prezentau lovituri cu lipsă de material. Fisurile au fost încleiate cu clei animal. Clapelor le-au fost încleiate plăcuțele de os (6) și de plastic (3).

Loviturile de la profilurile din față a cutiei claviaturii au fost șlefuite cu abrazivi de diferite granulații pentru uniformizare.

Completările cu lemn masiv și cu furnir, precum și zonele

Pianul după restaurare

șlefuite au fost integrate cromatic folosind negrizin.

Operația de lustruire s-a făcut diferențiat de la suprafețele elementelor nou confecționate, unde lustruirea a pornit de la zero, până la suprafețele bine conservate la care s-a regenerat pelicula existentă. Au fost parcurse toate fazele respectându-se întocmai tehnica tradițională folosind tamponare din melanj înfășurate în pânză fină de bumbac. S-a folosit shellac 10%.

După lustruire au fost refăcute încrustațiile cu bronz folosind bronz diluat în alcool tehnic în care s-a adăugat puțin shellac pentru stabilizare cu ajutorul unei seringi.

S-au montat clapele, capacele, elementele demontabile, frontonul, piciorul din dreapta, iar în final suporturile de lumânări și mânerele laterale din bronz.

Au fost făcute apoi ultimele retușuri după care pianina a putut fi expusă în secția de istorie a Muzeului Moldova din Iași.

DIE RESTAURIERUNG EINES PIANO DES DIRIGENTEN ANTONIN CIOLAN

Das in der zweiten Hälfte des XIX. Jh. von 11 AUGUST FORSTER LOBAU Í'S KGL. PIANOFABRIK" hergestellte Instrument gehörte dem rumänischen Dirigenten Antonin Ciolan (1883-1970) und befindet sich zur Zeit in Besitz des Moldauischen Museum aus Iassy. Vor kurzer Zeit musste das Instrument restauriert werden um ausgestellt werden zu können.

Während der preliminären Untersuchung wurden Staubablagerungen, adhärenzte Verschmutzungen, Risse, Brüche mit Holzverlust und eine akzentuierte funktionelle Abnutzung festgestellt.

Eine teilweise Auseinandernahme des Instrumentes erwies sich als unumgänglich: die Seitendeckel, Klaviatur - und Mechanismusdeckel, das ornamentierte Fronton, Füße und Metallzubehör wurden abmontiert.

Die fehlenden Stücke (Ornamente, Profile) wurden von Hand original getreu nachgefertigt mit Hilfe des Zigeunermessers und der Bildhauermeissel. In derselben Arbeitsphase wurden die fehlenden Furnierstücke eingesetzt, die Risse mit Knochenleim verleimt, desgleichen wurden die Knochen - und Plastikplättchen der Klappen eingeleimt. Zur Einebnung der Oberflächen wurden Schmirgel mit verschiedener Granulation verwendet. Um den chromatischen Ausgleich zu erreichen haben wir Negrizin verwendet.

Die letzten Arbeitsgänge bestanden im Polieren der Oberflächen, Vervollständigen der Inkrustationen aus Bronze, zu letzt wurden die auseinandergenommenen Teile wieder zurückmontiert.

COLOCVII - SIMPOZIOANE - SESIUNI DE COMUNICĂRI

1995

Sesiunea de comunicări "ARTĂ ȘI ARHITECTURĂ" IV

1 - 2 iunie

Lucrările sesiunii au fost prezidate de d-na prof. dr. Viorica Guy Marica (Cluj-Napoca). Au fost prezentate următoarele comunicări: "Brâncuși-Modigliani" (Viorica Guy Marica - Cluj); "Portrete transilvănene de sec. XVI-XVII din pinacoteca Muzeului Brukenthal" (Elena Popescu - Sibiu); "Confluente stilistice în arta moldovenească de la începutul secolului al XVIII-lea în zona Iașului" (Lucia Ionescu - Iași); "Mobilier renașcentist și neo renașcentist din colecțiile transilvănene" (Viorica Pop - Cluj); "Zugravul Vasile Diaconu" (Dorina Pârvulescu - Timișoara); "Portrete Biedermeier în colecția Muzeului Banatului (Elena Miklosik - Timișoara); "Obiecte de artă decorativă secesion în colecția Muzeului Țării Crișurilor" (Gabriela Crișan); "Art Nouveau în colecția de artă decorativă a Muzeului din Deva" (Doina Ionescu, Doina Antonescu - Deva); "Confluente europene: Henri Focillon - Coriolan Petranu" (Elena Rodica Colta - Arad); "Restaurarea casetelor pictate ale băncilor de lemn din biserica reformată de la Ilieni, Covasna" (Maria Odry - Arad); "Restaurarea unei pianine ce a aparținut dirijorului Antonin Ciolan" (Radu Tunaru - Arad); "Meșteri arhitecți activând în secolul al XVIII-lea în Banat" (Adriana Buzilă - Timișoara); "Repere tipologice în definirea spațiului eclezial ortodox român" (Teodor Octavian Gheorghiu - Timișoara); "Arta și arhitectura cantacuzină: restituire muzeografică a unui monument dispărut" (Ana Rus - București); "Ansamblul Cotroceni: istorie, artă, monumente dispărute" (Mihai Ipate - București); "Caracteristici de locuire în vestul județului Timiș" (Liliana Roșiu - Timișoara); "Biserici de lemn dispărute din Tara

Zărandului” (Pavel Vesa - Arad); “Laszlo Szekely, figură marcantă a arhitecturii secesion în Timișoara” (Ileana Pintilie - Timișoara); “Influența căilor ferate asupra dezvoltării urbanistice a orașului Arad” (Emil Anghel - Arad); “Un monument din secolul XVIII dispărut. Primăria veche a Aradului ” (Gheorghe Lanevschi - Arad)

EXPOZIȚIA PERMANȚĂ A MUZEULUI.

ARTA UNIVERSALĂ

Faianță și porțelan. Sec. XVIII-XIX

Manufacturi europene: Bristol, Koppenhaga, Fürstenberg, Berlin, Fulda, Höchst, Meissen, Schlaggenwald, Wien, Ludvigsburg, Sevres, Niederville, Capodimonte, Neapole, Herend, Cluj.

Pictura italiană. Sec. XVI-XVII

Renaștere târzie și baroc. Țările de jos. Sec. XVIII

(Jan Weenix, Solomon von Ruysdael. Tapiserie și mobilier flamand.)

Interior Empire. Franța, secolul XIX

Stiluri de mobilier european

. Stilul Ludovic XV (Rococo). Franța. Sec. XVIII

. Stilul Ludovic XVI. Franța. Sec. XVIII

. Empire Franța. Sec. XIX

. Empire Rusia. Sec. XIX

. Biedermeier Austria. Sec. XIX

. Biedermeier local

Covoare orientale. Sec. XVIII-XIX

Centre din Asia Mică, Asia Centrală, Transilvania

GALERIA NAȚIONALĂ

Lucrări de Lecca, Negulici, Iscovescu, Rosenthal, Sava Henția, Iser, Mirea, Dărăscu, N.Grigorescu, I.Andreescu, Șt. Luchian, Verona, Petrașcu, Tonița, Pallady, Ghiată, etc.

EXPOZIȚII TEMPORARE

1994

CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE GERMANĂ LA ARAD. SEC. XVIII-XIX

mai-iunie, Muzeul de artă

Expoziția ilustrează diferite ipostaze ale receptării culturale, în interiorul societății germane arădene (arta plastică, teatrul, muzica, literatură, presă, modă)

Manifestare organizată în colaborare cu West-Ost Kulturwerk e V Bonn și Arbeitskreis "Banat-JA" e V Bonn.

ART UNLIMITED SRL

septembrie-octombrie, Muzeul de artă

Expoziție cuprinzând instalație, performanță și video art. Au expus: József Bartha, Sándor Bartha, Matei Băjenaru, József Bob, Geta Brătescu, István Burka, Onisim Colta, Călin Dan, Teodor Graur, Caius Grozav, Radu Igazság, Rudolf Kocsis. Gyula Lőrincz, Tünde Lőrincz, Călin Man, Dan Mihălțeanu, Andrei Oișteanu, Péter Pál, Amalia Perjovschi, Alexandru Solomon, grupul sub Real, Roxana Trestioreanu, László Ujvárossy, Gusztáv Útő, Sorin Vreme.

1995

RETROSPECTIVA "NICOLAE CHIRILOVICI"

aprilie, Galeria Națională "Delta"

Expoziție organizată în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici Filiala Arad. Au fost expuse lucrări din întreaga perioadă de activitate a pictorului.

CENTRUL CULTURAL BROTFABRIC DIN BONN-UN MODEL AL CULTURII LIBERE

mai Sala "Clio"

CORIOLAN PETRANU - UN DESTIN

iunie - iulie, Muzeul de artă

Expoziție comemorativă organizată cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la moartea istoricului de artă original din județul Arad. Au fost expuse fotografii, manuscrise, scrisori, memorii, cărți.

INTER(n)

iunie, Acțiuni pe străzile orașului

Muzeul de artă în colaborare cu Centrul Soros pentru Artă Contemporană au organizat un program de intervenții artistice în spațiul urban. Au participat Amalia Perjovschi, Dan Perjovschi, Dan Mihălțeanu, Matei Băjenaru, Sorin Vreme, Sándor Bartha, Călin Man, grupul subReal

EXPOZIȚIA ELEVILOR LICEULUI DE ARTĂ "SABIN DRĂGOI" DIN ARAD

iunie Sala "Clio"

PIESE NOI INTRATE ÎN COLECȚIILE MUZEULUI DE ARTĂ 1994

TRANSFER

- Obiecte din sticlă și metal

Stil secesion (15 buc.) nr. inv. 2981-2990

DONAȚII

- AUTOR: Amalia Perjovschi

TITLU: "Arhiva vizuală a supraviețuirii"

Instalație, perne cu serigrafii (2 buc.) nr. in. 3005-3006

ACHIZIȚII

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Grafica I"

gravură, 41/29 cm, nr. inv. 2997

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Grafica II"

Ion Munteanu, Desen VI, acuarelă peniță 41/29 cm

gravură 41/29 cm nr. inv. 2998

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Grafica III"

gravură, 41/29 cm, nr. inv. 2999

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Grafica IV"

gravură 41/29 cm, nr. inv. 3000

- AUTOR: Dan Perjovschi

TITLU: "Antropoteca"

desene, nr. inv. 3001

- AUTOR: Amalia Perjovschi

TITLU: "Arhiva vizuală a supraviețuirii"

instalație, obiect textil cu serigrafii (3 buc), nr. inv. 3002-3004

- AUTOR: Bartha Sándor

TITLU: "Fără titlu"

pictură, ulei/pânză 95/95 cm, nr. inv. 3007

- AUTOR: Iosif Stroia

TITLU: "Fără titlu"

grafică, 100/100 cm, nr. inv. 3008

- AUTOR: Onisim Colta

TITLU: "Piramida"

desen, 50/65 cm, nr. inv. 3009

1995

DONAȚII

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Desen V"

acuarelă peniță, 41/29 cm, nr. inv. 3010

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Desen VI"

acuarelă peniță, 41/29 cm, nr. inv. 3011

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Desen VII"

acuarelă peniță, 41/29 cm, nr. inv. 3012

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Desen VIII"

tuș, 41/29 cm, nr. inv. 3013

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Compoziție 3"

ulei/pânză, 100/120 cm, nr. inv. 3014

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Pictura"

ulei/pânză, 120/100 cm, nr. inv. 3015

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Ritmuri"

ulei/pânză, 100/120 cm, nr. inv. 3016

- AUTOR: Ion Munteanu

TITLU: "Mit"

ulei/pânză, 100/140 cm, nr. inv. 3017

- Mobilă bucătărie

stil 1900 (19 piese), nr. inv. 3027-3045

- Canapea

stil 1900, nr. inv.3046

ACHIZIȚII

- AUTOR: Florian Mureșian

TITLU: "Stema regatului României"

acquarelă, 20/40 cm, nr. inv. 3019

- AUTOR: Florian Mureșian

TITLU: "Portret"

ulei/pânză, 50/70 cm, nr. inv. 3020

- AUTOR: Florian Mureșian

TITLU: "Autoportret"

desen, 20/30 cm, nr. inv. 3024

- Farfurie

Sec. XIX. Metal, marcă englezească, nr. inv.3026

CONSERVARE-RESTAURARE

Restaurator: Cristina Paraschiv

- A.L. Keller, Centrul orașului Arad, 1826, ulei/pânză, 78/63 cm, nr. inv. 355 MF

- A.L. Keller, Orașul Arad, 1826, ulei/pânză, 78/63 cm, nr. inv. 356 MF

- A.L. Keller, Orașul Arad, 1826, ulei/pânză, 78/63 cm, nr. inv. 4083 MF

- Anonim, Serbările publice de proclamare a Aradului oraș liber regesc, 1834?, ulei/pânză, 43/36 cm MF

- Aloys Reuzsitska, Serbările din 1834, 1834, ulei/pânză, 85/69 cm, nr. inv. 358 MF

EXPOZIȚII DIN GALERIA DE ARTĂ A ORAȘULUI

prezentare selectivă

SALONUL ANUAL JUDEȚEAN DE IARNĂ - ARAD '94

16 decembrie 1994 - 20 ianuarie 1995, Galeria Națională "Delta"

Inaugurarea galeriei de artă a orașului

1995

EXPOZIȚIA "COPACUL" ED. III

15 martie - 10 aprilie, Galeria Națională "Delta"

SALONUL NAȚIONAL BIENAL DE DESEN - ARAD '95

5 mai - 20 iunie, Galeria Națională "Delta"

Premiul Bienalei: Gabriel Kazinczy (Timișoara)

CINCI ARTIȘTI DIN CARACAS - VENEZUELA

august, Galeria Națională "Delta"

Vernisaj
expoziție
Victor
Gaga -
Ileana
Balotă

EXPOZIȚIA STRĂNGERI DE MÂNĂ ED. I

septembrie, Galeria Națională "Delta"

Au expus membrii UAP din România. Filiala Arad și artiști profesioniști din Gyula (Ungaria)

VICTOR GAGA - ILEANA BALOTĂ, SCULPTURĂ ȘI TAPISERIE

noiembrie - decembrie, Galeria Națională "Delta"

SALONUL ANUAL JUDEȚEAN DE IARNĂ - ARAD '95

decembrie '95 - ianuarie '96, Galeria Națională "Delta"